

det var min Opgave at bidrage Mit til at opklare Situationen. Jeg anseer det for særdeles uheldigt at staae overfor uklare Udtalelser; jeg anseer det for vigtigt for Thinget, at det bestemt veed, hvad man maa antage for at være Regjeringens Mening — thi jeg kan dog ikke troe, at den ikke skulde have nogen bestemt Mening. Staaer Sagen aldeles fri og aaben, ja, da er den meget simplere. Men dersom der er en bestemt Modstand tilstede fra Regjeringens Side, dersom en saadan er bleven udtalt, saa holder jeg ikke af at sige, at jeg ikke troer paa, at en saadan Udtalelse er meent. Jeg finder, at det vilde være uheldigt for Sagerens Behandling og for Thingets hele Stilling, hvis man paa den Maade vilde glide hen over Regjeringens Udtalelser, som om de ikke eksisterede. Hvad Bægt det enkelte Medlem derimod vil lægge paa saadanne Udtalelser, derom kan det naturligtvis ikke falde mig ind at sige et eneste Ord.

Lehmann: Naar jeg ikke har været med til at stille det Endringsforslag, som foreligger under Nr. 1, og naar jeg som Følge deraf agter at stemme derimod, da er det, fordi jeg finder, at, skjøndt vi ganske vist ikke i denne Sag i det Hele staae paa den frie Overenskomsts Grundvold, saa vil det dog efter min Formening være et unødvendigt Formynderskab at formene myndige Folk i deres Contractsforhold at komme overeens om, at Bortforpagteren giver den, som er indraadt i Forpagningen, Credit for en Deel af Afgiften i en vis Række af Aar, en Credit, som er rentefri, en Credit, som derhos kommer Forpagteren tilgode i den Tid, da han efter Tiltrædelsen af Forpagningen har den stærkeste Brug for samme, og som endelig ikke er opsigelig, idet Summen først skal tilbagebetales til et vist forudgivet Aar. Hvorvidt Lilladeligheden heraf nu praktisk vil føre til det ene eller det andet Resultat, mener jeg væsentligst vil komme til at berøe paa, om der er Tale om en raa Gaard, der skal dyrkes op, eller om dette ikke er saa. I det første Tilfælde behøver Forpagteren alle de Midler, som han kan faae i Begyndelsen til at kunne opdyrke Jorden for, medens det omvendt kan antages,

at de Forbedringer, som han indfører, vilde forandre Gaardens Indtægter saaledes, at det ikke vil falde ham vanskeligt i de sidste Aar af Forpagningen at afdrage den Gjæld, som han har paadraget sig i de første Aar. Er der derimod Tale om en Gaard, som allerede har modtaget den højeste Grad af Cultur, og som derfor ikke let kan give Mere, end den nu giver, saa indtræder der ganske vist et andet Tilfælde. Jeg mener imidlertid, at dette er Noget, som det maa overlades til Parterne at ordne, og jeg kan ikke ansee en Indskrænkning i Contractsfriheden paa dette Punkt for aldeles tilstrækkelig begrundet. — Derimod kan jeg for mit Bedkommende ikke tillægge den høitærede Ministers Udtalelser om dette Punkt den allermindste Betydning, hvor villig jeg end iøvrigt er til at lægge stor Bægt paa hans saavel som paa enhver anden Ministers Udtalelser, naar der er Grund dertil. Jeg har i denne samme Sag givet det stærkeste Bevis paa, at jeg ikke ønsker at fremkalde Brugen af det kongelige Veto, idet jeg nemlig ved 2den Behandling, som principalt havde været med til at stille det Forslag, at hele den heromhandlede Forpagningsform skulde ophæves, men frasalbt det ligeoverfor Ministerens Udtalelser. Jeg er ikke blot ikke fravegen min Overbevisning om, at en Ophævelse af denne Forpagningsform vilde være det rette og ønskeligste Resultat, men jeg tør sige, at Alt, hvad der er fremkommet under Discussionen, og at blandt Andet ogsaa den Meningsulighed, som har gjort sig gjældende mellem min ærede Nabo tilvenstre (Ussing) og Ministeren, yderligere har bestyrket mig i min Overbevisning om, hvor uhensigtsmæssigt det er nu, da den store Time er nær, i hvilken det forønskede Maal: at see alt Fæstegods overgaaet til Selveiendom, vil være naaet, at give en heel ny og indviklet Lovgivning for en Brugsform, der i henved 80 Aar ikke har været benyttet. Men skjøndt jeg altsaa anseer en saadan Ophævelse for det eneste ønskelige Skridt nu til vor Landbolovgivnings Udvikling, saa frasalbt jeg dog ved 2den Behandling det derom stillede Endringsforslag, da den høitærede Minister erklærede, at han ikke vilde gaae ind derpaa, og jeg har heller ikke stillet det paany,